

Åmåls kommun
Riktlinjer för färdtjänst och
riksfärdtjänst

Antagen av
kommunfullmäktige

12 december 2018 § 285

Riktlinjer för färdtjänst i Åmåls kommun

Gäller från och med 2019-01-01

De grundläggande förutsättningarna för tillstånd till färdtjänst anges i Lag (SFS 1997:736) om färdtjänst. Varje kommun har rätt att utforma sina egna riktlinjer så länge de inte strider mot lagen. Nedanstående text utgör riktlinjer för Åmåls kommun.

Färdtjänst

Enligt lag (SFS 1997:736) om färdtjänst har folkbokföringskommunen ansvar att anordna färdtjänst för kommuninvånare. Färdtjänst är en kompletterande kollektiv transportform, som efter behovsprövning är tillgänglig för personer som på grund av funktionshinder, som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig själv på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel. Färdtjänst kan anordnas inom kommun och, om det finns särskilda skäl, mellan kommunen och en annan kommun. Resor med färdtjänst skall i likhet med den allmänna kollektivtrafiken i största mån samordnas. Avsaknad av allmänna kommunikationer eller att de går på tider som inte passar resenären är inte något skäl att bevilja tillstånd till färdtjänst. Hög ålder i sig är inte ett kriterium för att färdtjänst skall erhållas. Det är funktionshindret och dess konsekvenser för att kunna nyttja allmänna kommunikationsmedel som avgör.

Kommunen ansvarar för färdtjänst (=anropsstyrd trafik) och kan efter erforderliga beslut överlåta sina uppgifter till annan trafik huvudman. Åmåls kommun har genom avtal gett avtalspart i uppdrag att upphandla och samordna den anropsstyrda trafiken avseende färdtjänst.

Grundläggande kriterier för färdtjänst är:

- Att sökande ska vara folkbokförd inom Åmåls kommun
- Att sökande har ett varaktigt funktionshinder som gör att den sökande har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller resa med allmänna kommunikationsmedel.
- Att sökanden har ett funktionshinder som bedöms varaktigt i minst tre månader. Är funktionshindret endast tillfälligt föreligger ingen skyldighet att meddela tillstånd.

Ansökan om tillstånd

Rätten till färdtjänst prövas i Åmåls kommun av Kommunstyrelsen efter ansökan från den enskilde. Ansökan om färdtjänstillstånd skall vara skriftlig. Ett läkarutlåtande kan krävas som en del i beslutsunderlaget men berättigar i sig inte till färdtjänst. Vid bedömning av ärenden där läkarutlåtande finns, ska kommunen inte göra en egen prövning avseende det medicinska behovet. Personligt sammanträffande, hembesök eller telefonkontakt med beslutade tjänsteman kan ske.

Ett färdtjänstillstånd kan förenas med särskilda föreskrifter som är individuella. Det kan till exempel gälla typ av fordon, placering i fordonet, ensamåkning, ledsagare eller ledarhund. Färdtjänst kan beviljas till och från allmänna kommunikationer för person som har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand och som därigenom har svårt att ta sig till och från hållplats eller station, men som kan resa med buss eller tåg.

Beslut om färdtjänstillstånd

Beslut om färdtjänstillstånd skall fattas av den som enligt gällande delegationsförteckning är behörig. Beslut skall meddelas skriftligt. Beslut med avslag/delavslag skall innehålla skäl för avslaget och information om hur beslutet kan överklagas.

Barn

Prövning av barn och unga under 18 år skall göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionsnedsättning (SFS 1997:736). För personer under 18 år ska ansökan göras av vårdnadshavare/förmyndare.

Giltighetstid

Färdtjänstillståndet meddelas för viss tid eller tillsvidare. Beslut skall delges skriftligt och innehålla giltighetstid samt vilket färdstätt som gäller. Om behovet av färdtjänst förändras under tiden är det resenärens skyldighet att kontakta kommunens färdtjänsthandläggare. Om tillståndshavare folkbokfört sig i annan kommun upphör färdtjänstillståndet att gälla.

För personer med omfattande och bestående funktionshinder och för personer med mycket hög ålder kan färdtjänst beviljas tillsvidare.

Antal resor och avstånd

Den färdtjänstberättigade får oavsett tid på dygnet åka ett obegränsat antal resor inom färdtjänstområdet. Tillståndet gäller för färdtjänstresor inom/till Åmål, Bengtsfors, Dals Ed, Färgelanda, Mellerud, Säffle, Trollhättan, Uddevalla, Vänersborg och Årjäng.

Antalet färdtjänstresor är inte begränsat generellt. Ett enskilt färdtjänstillstånd kan dock efter individuell prövning förenas med föreskrifter om hur många resor tillståndet omfattar.

Beställning/avbokning av resa

Beställning och avbokning av resa sker hos beställningscentral i enlighet med avtalspart. Färdtjänstresor samordnas och samåkning sker. Resväg och restid kan alltså därmed förlängas jämfört med om resan sker kortaste vägen. Det är dock tillgång och efterfrågan av fordon som styr vilken tid resenären erbjuds resa. I speciella fall kan tillstånd till ensamåkning beviljas med hänsyn till resenärens funktionshinder. Läkarintyg bör då begäras.

Avbeställning av resa som inte blir av ska göras i så god tid som möjligt innan resan skulle påbörjas. I de fall en resa inte har avbokats minst en timme före den planerade resan eller på annat sätt inte fullföljts av tillståndshavaren kommer denne att, om giltigt skäl inte föreligger, debiteras enligt gällande taxa.

Service vid resa

Chauffören skall hjälpa resenären att stiga i och ur färdtjänstfordonet, hjälpa till med säkerhetsbälte, bagage och förflyttningshjälpmedel som behövs för resans genomförande samt hjälp till och från dörr i markplan eller motsvarande.

Om resenären behöver särskild service t.ex om inte ledsagare beviljats, ledsagning mellan bostaden/fordon/ besöksplats, ska detta uppdrag vara inskrivet i kundtillståndet av färdtjänsthandläggaren.

Ledsagare

Ledsagare kan beviljas om personens funktionsnedsättning medför behov av hjälp för att genomföra själva resan. Vid bedömning av ledsagare inräknas den service som föraren normalt ger i direkt anslutning till fordonet. Behovet av hjälp ska vara knutet till själva resan. Behov av hjälp enbart på resmålet berättigar inte till ledsagare. Ledsagare får ej själv vara färdtjänstberättigad. Tillstånd till ledsagare för den färdtjänstberättigade innebär ingen skyldighet för kommunen att tillhandahålla person för ledsagning. Ledsagare medföljer kostnadsfritt och måste stiga på och av på samma adress som den färdtjänstberättigade. Om en tillståndshavare inte kan genomföra en resa med en ledsagare kan tillstånd för ytterligare ledsagare beviljas.

Medresenär

Färdtjänstresenär får ta med sig en medresenär eller det antal personer som ryms i det fordon som den färdtjänstberättigade är legitimerad för. Medresenären ska påbörja och avsluta resan på samma plats som den färdtjänstberättigade och betalar samma avgift som den färdtjänstberättigade. Medresenär får inte orsaka extra service av chauffören och har inte heller rätt till viss placering i fordonet.

Bärhjälp

Förflyttning av resenär med hjälp av trappklättrare eller bärhjälp tillhandahålls restriktivt enligt avtalspart rekommendationer. Bärhjälp beviljas om resenären på egen hand inte klarar trappor och endast i samband med resa. Av arbetsmiljömässiga skäl bör all lyfthjälp i trappor i första hand utföras med så kallad trappklättrare. Rullstolen fästs i trappklättraren, som sedan manövreras av chauffören. Det förutsätter dock att trappan i fastigheten är tillräckligt rymlig, och att rullstolen passar i trappklättraren. Om det inte går att använda trappklättrare kan resenären få manuell bärhjälp. Det innebär att två chaufförer bär resenär och rullstol i trappan. Chaufför behöver då hjälp av annan chaufför. För att beviljas tjänsten bärhjälp måste resenären ha tillgång till egen rullstol. Bärhjälp kan inte utföras i alla trappor. Utrymme i trapphus, trappans bärighet, trappans längd, svängyta, halkrisker och andra hinder skall prövas på kundens adress genom en speciell ”utprovningsresa” där trafikföretag, som är utbildade för att kunna bedöma om en trappa går att trappklättra i, besiktigar trappen. Resenärens vikt tas också med i bedömningen. Om svårigheter föreligger och de ovannämnda hindren finns, kan inte bärhjälpen utföras.

När det gäller trappklättring och bärhjälp så har den individuella föraren rätt att fatta beslut om att trappklättring/bärhjälp inte kan utföras på ett säkert sätt, även om trappklättring utförts på den aktuella adressen tidigare.

Hjälpmedel

Förflyttningshjälpmedel såsom rollator eller rullstol får medföras vid resa. Klarar man inte att förflytta sig från rullstol till bilsäte med stöd av förare eller eventuell ledsagare, utan måste färdas sittande i rullstol, som ska vara godkänd att sitta i under resa, föreligger rätt till specialfordon. Gånghjälpmedel som inte behövs under själva resan, utan som resenären behöver på resmålet får tas med om de inte föranleder behov av annan fordonstyp än vad som krävs för att färdtjänstresan ska kunna genomföras.

Hjälpmedel skall kunna förankras och hanteras på ett trafiksäkert sätt. Promenadscooter, elmoped och liknande förflyttningshjälpmedel som har styre är inte godkända att sitta på under färd och får ej tas med vid färdtjänstresa.

Bagage

Bagage får tas med i den utsträckning som är normalt att ha med på buss, det vill säga i storleksordning som två handbagage av mindre art alternativt en liten resväska utöver det förflyttningshjälpmedel som behövs för resans genomförande. Vid behov hjälper chauffören till med bagaget från avhämtningsadressens entré och till fordonet och från fordonet till resmålets entré.

Uppehåll under resa

Färdtjänstfordonet gör inga stopp under färdtjänstresans gång och väntar inte medan ärenden utträttas. Resor sker till bestämt resmål och inte via annan adress.

Liggande transport

Liggande transport tillhandahålls ej.

Bilbarnstol

Färdtjänstberättigad ska tillhandahålla med egen bilbarnstol.

Hund/husdjur

Ledar- och assistanshund får utan kostnad medfölja den färdtjänstberättigade. Något annat husdjur får ej tas med vid färdtjänstresa.

Tillfällig vistelse i annan kommun

För att få tillstånd till resa i annan kommun utanför färdtjänstområdet krävs en särskild prövning hos kommunens färdtjänsthandläggare. Färdtjänstillståndet berättigar till högst 20 enkelresor per år.

För resa inom en kommun som ligger inom avtalspart trafikområde görs beställning, efter förfrågan och beviljade av resa, till avtalspart beställningscentral. Avgiften motsvarar egenavgiften för färdtjänst i Åmåls kommun.

För resa inom någon av landets kommuner som inte ingår i avtalspart trafikområde, lämnas ersättning för 75% av taxameterbeloppet. Resenären beställer en taxiresa hos valfritt taxibolag och inkommer i efterhand med kvitto till kommunens handläggare.

Överklagan av ett beslut

Om den sökande är missnöjd med beslutet kan det överklagas till förvaltningsrätten som gör en prövning av ärendet. Vid avslag och delavslag skickas information om hur man överklagar tillsammans med beslutet. Överklagandet ska skickas till Kommunstyrelsen inom tre veckor från det att den sökande fick ta del av beslutet.

Återkallelse

Återkallelse av tillstånd kan bli aktuellt om tillståndshavaren genom förändringar i hälsotillstånd eller av andra skäl inte längre uppfyller kriterierna för att få färdtjänst. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelse av de föreskrifter eller villkor som gäller för färdtjänsten.

Orsaken kan vara att beställaren uteblir upprepade gånger, så kallade bomkörningar, att färdtjänstberättigad låter obehöriga nyttja färdtjänst, hot om våld, vållande av obehag för medpassagera/föraren eller att färdtjänstberättigad skadar fordonet.

Avgifter

Kommunfullmäktige beslutar om alla avgifter inom färdtjänsten. Dessa finns i bilaga 1.

Resor för vilka färdtjänst ej får användas

Färdtjänst är avsedd för enskilda personers privatresor och får ej användas för följande typ av resor:

- Tjänsteresor
- Resor inom socialtjänsten, t.ex utflykter och liknande resor som arrangeras som gruppresor för funktionsnedsatta eller äldre personer i ett boende.
- Resor inom skolan, t ex skolresor, resor i samband med studiebesök, badresor m.m. Det samma gäller inom förskole- och fritidshemsverksamheten.
- Resor inom verksamhet som bedrivs av regionen, t ex resor som arrangeras för personer på sjukvårdsinrättningar, resor inom regionen bedrivna skolor etc.
- Resor inom en verksamhet som staten är huvudman för t ex institutioner som drivs av staten.
- Resor inom privat drivna verksamheter, t ex privata skolor, barnomsorg i privat regi, privata företag, stiftelser eller dylikt som bedriver sjukvård, äldrevård m.m.
- Resor som av någon annan anledning ska bekostas av det allmänna (d v s staten, regionen eller annan kommunal verksamhet) t ex sjukresor, skolskjuts, ambulanstransporter, resor i samband med arbetslivsinriktad rehabilitering eller andra resor som ska bekostas av Försäkringskassan.

Riktlinjer för riksfärdtjänst i Åmåls kommun

Gäller från och med 2019-01-01

De grundläggande förutsättningarna för tillstånd till riksfärdtjänst anges i Lag (SFS 1997:375) om Riksfärdtjänst. Varje kommun har rätt att utforma sina egna riktlinjer så länge de inte strider mot lagen. Nedanstående text utgör riktlinjer i Åmåls kommun.

Riksfärdtjänst

Enligt lag (SFS 1997:735) om riksfärdtjänst har folkbokföringskommunen skyldighet att pröva frågor om tillstånd och lämna ersättning för kostnader utöver normala reskostnader till dem, som på grund av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt. Rätten till riksfärdtjänst regleras i Lag om riksfärdtjänst (1997:735). Riksfärdtjänsten får anlitas av den som efter ansökan har fått tillstånd till det.

Grundläggande kriterier för riksfärdtjänst är:

- Att sökande skall vara folkbokförd inom Åmåls kommun
- Att resan med allmänna kommunikationer till följd av den sökandes funktionshinder måste göras på ett särskilt kostsamt sätt eller inte kan göras utan ledsagare
- Ändamålet för resan är rekreation eller fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet
- Resan göra inom Sverige från en kommun till en annan kommun
- Resan görs med allmänna kommunikationer eller med ett för ändamålet särskilt anpassat fordon
- Resan inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna.

Funktionshindret måste bedömas bestå mer än sex månader och skall på begäran kunna styrkas med läkarintyg eller särskild utredning.

Barn

Om sökande är under 18 år skall prövningen göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder (SFS 2006:1115).

Ansökan om tillstånd/beslut

Ansökan om tillstånd för resa sker skriftligen inför varje resetillfälle till färdtjänsthandläggare i Åmåls kommun på särskild blankett minst två veckor innan önskad avresedag. Ansökan om resor i samband med storhelger bör ske senast fyra veckor innan önskad avresedag, då efterfrågan av fordon är större än tillgången. Biljetter på allmänna kommunikationsmedel är också begränsat. Kommunens handläggare utreder och beslutar på delegation av Kommunstyrelsen. Beslut om tillstånd meddelas skriftligen. I de fall beslutet innebär ett avslag/delavslag, innehåller meddelandet skäl för avslag samt hur man överklagar.

Ändamålet

Ändamålet med resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet. Med enskild angelägenhet avses en resa av privat karaktär som är en personlig angelägenhet för den enskilde och som inte har anknytning till arbete, utbildning eller medicinsk vård eller behandling. Ändamålet med resan ska anges vid ansökan.

Tillstånd

Tillstånd till riksfärdtjänst beviljas per resa. Om särskilda skäl föreligger, kan tillstånd för ett visst antal resor med samma ändamål och till samma resmål beviljas.

Resor med riksfärdtjänst ska göras med billigast genomförbara färdmedel som den riksfärdtjänstberättigade klarar av. Vid prövning av färdmedel skall utgångspunkten alltid vara vad som är ett normalt färdmedel om man inte har någon funktionsnedsättning. Den omständigheten att det saknas allmänna kommunikationer till den plats eller vid den tidpunkt man önskar resa är i sig inget skäl för att bevilja riksfärdtjänst. Ersättning för resor med privatbil, hyrbil eller liknande medges ej.

Detta innebär att resa med riksfärdtjänst ska ske:

1. I första hand med allmänna kommunikationer, det vill säga med tåg, buss eller flyg.
2. I andra hand genom en kombination av allmänna kommunikationer i kombination med personbil eller specialfordon.
3. I tredje hand används enbart personbil eller specialfordon.

Ledsagare

Person som måste ha hjälp av någon annan person för att kunna genomföra en riksfärdtjänstresa, kan efter ansökan beviljas ledsagare. Ledsagaren ska kunna tillgodose den riksfärdtjänstberättigades behov av hjälp under resan. Behovet av hjälp ska vara knutet till själva resan, behov av hjälp enbart på resmålet eller innan resan ger inte rätt till ledsagare. Ledsagaren ska påbörja och avsluta resan på samma plats som riksfärdtjänstresenären. Det åligger tillståndshavaren att själv skaffa ledsagare.

Medresenär

Vid beviljad resa med personbil eller specialfordon får tillståndsinnehavaren ta med sig en medresenär eller det antal personer som ryms i det fordon som den riksfärdtjänstberättigade är legitimerad för. Medresenären ska påbörja och avsluta resan på samma plats som den riksfärdtjänstberättigade och betalar samma avgift som den riksfärdtjänstberättigade. Medresenär får inte orsaka extra service av chauffören och har inte heller rätt till viss placering i fordonet. Medresande barn betalar taxa enligt gällande förordning (SFS 1993:1148).

Vid riksfärdtjänstresa med allmänna kommunikationer bokar och betalar eventuell medresenär, oavsett ålder, hela sin reskostnad samt eventuell bokningsavgift.

Resebeställning

Det åligger tillståndsinnehavaren att själv boka sin resa till lägsta pris med allmänna kommunikationer.

Vid resa med personbil och specialfordon bokar resenären själv sin resa hos beställningscentral enligt Åmåls kommuns avtal. Samordning av resor med personbil och specialfordon sker regelmässigt där det är möjligt. Detta innebär att resenären får samåka på hela eller delar av sträckan. Vid samåkning kan ressträckan och restiden bli längre än vid en direktresa. I speciella fall kan tillstånd till ensamåkning beviljas med hänsyn till resenärens funktionshinder. Läkarintyg bör då begäras.

Service vid resa

Vid riksfärdtjänstresa beviljad med allmänna kommunikationer ingår den service som aktuellt reseföretag erbjuder.

Vid resa beviljad med personbil eller specialfordon ingår allmän service såsom hjälp i/ur fordon. Hjälp med säkerhetsbälte, hjälp med bagage och hjälpmedel som behövs för resans genomförande, samt vid behov om ledsagare inte beviljats ledsagning vid byte till annat fordon eller färdmedel, hjälp från avhämtningsadressens entré till fordonet och från fordonet till resmålets entré.

Bagage

Vid resa med allmänna kommunikationer får bagage medföras enligt trafikföretagens bestämmelser. Vid resa med personbil eller specialfordon gäller att bagage får tas med i den utsträckning som är normalt vid längre resa, det vill säga i storleksordning ett handbagage och en resväska utöver det förflyttningshjälpmedel som behövs för resans genomförande.

Avbeställning

Avbeställning av resa som ej blir av ska vid resa med allmänna kommunikationer, ske enligt reseföretagets bestämmelser.

Avbeställning av resa som inte blir av vid resa med personbil eller specialfordon måste avbokning ske senast 2 timmar före bokad avresetid. Avgift för resa som ej avbokas i tid debiteras enligt gällande taxa (se Bilaga 1).

Överklagan av ett beslut

Om den sökande är missnöjd med beslutet kan det överklagas till förvaltningsrätten, som gör en prövning av ärendet. Vid avslag och delavslag skickas informationen om hur man överklagar tillsammans med beslutet. Överklagandet ska skickas till Kommunstyrelsen inom tre veckor från det att den sökande fick ta del av beslutet.

Avgifter

Resenären skall betala en egenavgift enligt den förordning som beslutats av regeringen SFS 1993:1148. Egenavgiften baseras på vägavstånd, motsvarande biljettpris på en tågresor i andra klass inklusive anslutningsresa oavsett färdstätt. Medresenär betalar ordinarie biljettpris vid resa med tåg eller flyg. Vid resa med personbil eller specialfordon betalar medresenären samma avgift som den som är beviljad riksfärdtjänst.

Resor för vilka riksfärdtjänst ej beviljas

Riksfärdtjänst är avsedd för enskilda personers privatresor. Ändamålet ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet.

Det innebär att riksfärdtjänst ej beviljas för följande typ av resor:

- Resor för färdtjänstberättigad som i sin helhet kan ske med färdtjänst
- Resor vars ändamål är arbete, utbildning eller medicinsk vård eller behandling
- Tjänsteresor
- Resor inom socialtjänsten, t ex utflykter och liknande resor som arrangeras som gruppresor för funktionsnedsatta eller äldre personer i ett boende
- Resor inom skolan, t ex skolresor, resor i samband med studiebesök, badresor m.m. Detsamma gäller inom förskole- och fritidshemsverksamheten
- Resor som bedrivs av regionen, t ex resor som arrangeras för personer på sjukvårdsinrättningar, resor inom regionen bedrivna skolor etc.
- Resor inom en verksamhet som staten är huvudman för, t ex institutioner som drivs av staten.
- Resor inom privat drivna verksamheter, t ex privata skolor, barnomsorg i privat regi, privata företag, stiftelser eller dylikt som bedriver sjukvård, äldrevård mm.
- Resor som av någon annan anledning ska bekostas av det allmänna (dvs staten, regionen eller annan kommunal verksamhet), t ex sjukresor, skolskjuts, ambulanstransporter resor i samband med arbetslivsinriktad rehabilitering eller andra resor som Försäkringskassan ska bekosta.

Bilaga 1 Taxor

Avseende färdtjänst

Samtliga färdtjänstresor inom Åmåls kommun baseras på avtalsparts baspris med ett påslag om 50%.

Färdtjänstresor vid vistelse inom annan kommun ersätts med 75% av reskostnaden. Dock kan inte självkostnaden understiga gällande zontaxa (zon 1) inom Åmåls kommun.

Medresenär betalar enligt färdtjänstens egenavgift och utifrån sin egen ålder, utantaget barn 0-6 år som medföljer kostnadsfritt.

Avseende färdtjänst och riksfärdtjänst

I de fall en resa inte har avbokats i tid debiteras, tillståndsinnehavaren hela framkörningsavgiften om denna överstiger 100 kr.